

SÄLLSAMHETER FRÅN FÖRRA SEKLET I TJUST

När jag tittar tillbaka på mina anteckningar från åren 1970 till 2000 i Tjust, tänker jag att kanske finns intresse av dessa för nutida skådare. Det är alltså hämtat från mina dagböcker men kan vara nyttigt att jämföra med nutiden. Faktorer som ornitologisk aktivitet och optisk utrustning måste också vägas in.

Redan i inledningen av Tjusts OF:s skrift 1980:1 nämner dåvarande ordförande Sune Andersson några arter för publicering i Vår Fågelvärld från 1962-63. STORMFÅGEL, BREDSTJÄRTAD LABB och VITTRUT har inlämnats till Sune på Västerviks gymnasium skjutna och finns där i samlingarna! Samma fiskare från Västerviks skärgård rapporterade även en fint utfärgad HAVSSULA i nordostlig storm 18 dec. 1983 passerande hans fiskebåt. VITTRUT är även omslagsbild i detta första nummer av skriften, tagen av Sture Frick i Västerviks hamn. Andra rapporter om VITTRUT, alla i 1:a vinterdräkt, har inkommit 29 jan. 1984 i Västervik och 28 jan. 1990 i Händelöps fiskehamn.

VITNÄBBAD ISLÖM hade jag som omslagsbild i Tjustornitologen 1988 1-2. Fågeln hade fastnat i nät vid Sladö Ask i mars 1986 men fanns nu fint monterad hos fiskaren. Rapportområdets 7:e godkända fynd.

STORSKARV konstaterades först häcka 1991 med tre bon i den dåvarande stora hägerkolonin på Jungfruholmen i Gamlebyviken. Fortsatt häckning i Gudingen.

SVART STORK sågs av vår medlem Tord Nilsson flyga över Hasselby i Lofta. Tord Nilssons rapport i mitten av 1970-talet, när han ringde och sa "en odinsvala har flugit över här idag" – ingen tvekan att Tord sett svart stork. Nästa av mig kända uppgift är Boda Odensvi den 5 maj 1989, Rosa Uhre.

VIT STORK hälsade på vid BB! Västerviks sjukhus den 2-3 juni 1975.

GRÅGÅS. Jag konstaterade första häckningen vid Bussan 1975 – då sällsynt!!

SNATTERAND konstaterades häcka i Värnvik 1983 och även senare i Lucerna.

PRAKTEJDER. En fin hane uppvaktade ejderådor i Koviksnäs, den 22 april 1982. Lyckades få den på bild med normaloptik. En annan hane visade sig i en ejderflock i Lucernafjärden den 31 mars 1983 upptäckt av Michael Söderström. Flera ornitologer hann se den.

ALFÖRRÄDARE. En hane i praktdräkt erhöll jag vid sjöfågelräkning i en stor viggflock vid Lysingsbadet den 21 jan. 1973 kvar till 5 april i området! Sju

honfärgade i Simpevarp i mars 1977 och en hona vid Kälmo söder Händelöp vid skärgårdsexkursion med Tjust O.F den 17 april 1983.

RÖD GLADA fåtalig, 1 ex. 10 april 1979 i Stuverum min första i Tjust och 13 april samma år Fisksätter och 28 mars 1983 Hummelstad noterade Magnus Kasselstrand. För mig blir nästa 28 mars 1986 när jag städar åtelskäret i Västrum och Magnus har en i Kårby två dagar senare. Nästa obs. i min dagbok, Böljerum den 6 juli 1989.

HAVSÖRN fortfarande fåtalig på 1970-talet. Sten Regnell och jag fick ihop fem ex. i kusten mellan Flatvarp-Händelöp den 11 febr. 1970, medan hela åtta ex. visade sig på åtelplatsen i Björkö vintern 1975.

TORNFALK häckade med minst fyra par årligen på 1970-talet i Västerviks skärgård och också årlig på 1980-90 talet.

SILLTRUT fanns på 1970-talet med flera par vid Storkläppen, Kälmo, Strupö och mindre koloni vid Bussan 1981.

SKRÄNTÄRNA. Älgsbådarna hyste den största kända kolonin i Sverige på 1960-talet med upp till ca 200 par (VF 31:245).

En annan mer tillfällig kolonihäckare är KENTSK TÄRNA, som plötsligt visade sig häcka på Långskär, Sladö, åren 1989 till 1995 med max 15-18 par. Sista året hände något. Tolv tärnor fanns i området kring ön, men endast några äggrester kunde vittna om häckning. Magnus Hellström och Mattias Rundberg upptäckte häckningen 1989.

TOBISGRISLA. Kolonier på 1970-talet, Sladö ask, Stångskär ost Gränsö, Älgsbådarna tillsammans med tordmularna och sydost Strupö. Sällsam obs. av 50 ex. rastande på Knöldjupet 7 maj 1972.

ALKEKUNG. Flest på 1980-talet, Händelöp den 24-26 jan 1984, Hasselö i nät 1986 och i Simpevarp, där den var lätt att fota liksom de orädda skärnsnäpporna.

TURKDUVA riksinventering 1975, befanns med större flockar om 20 ex. i Gamleby och Västervik på vintern 1975/1976.

TURTURDUVA hade jag vid Bellsjö, V:a Ed den 31 maj 1980 och Kent Gullqvist vid Åkerholm 10 juni 1989.

TORNUGGLA ertappas den 2 maj 1993 sittande på Östersjövägen vid gymnasiet. Filmad och godkänd av Nicklas Strömberg med lånad videokamera. Filmen ej återfunnen? Dagarna innan hade Magnus Hellström och Mattias Rundberg ertappat en förmodad hornuggla på Grevgatan mitt emot gymnasiet, som kan ha varit tornugglan! Fyndet publicerat i artportalen.

FJÄLLUGGLA upptäcks av Stig Wester på Gudingen i januari 1966. Se Fåglar i Östra Småland nr. 1/2012.

PÄRLUGGLA sannolikt bättre förr. 1970-talet: Häckning i holk för skogsduva, Kårby, varvid Stig Wester ringmärkte 6 av 7 ungar den 16 maj 1972. Övrigt 2 ex. hörda Östra Skälö den 13 mars 1975, 3 ex. Pattebo, Blackstad den 6 febr. 1977 och 1 ex. hörd söder om Getterum, Hjorted den 20 febr. 1977, 1 ex. sedd vid Hällsjön, Ankarsrum den 14 okt. 1978.

HÖKUGGLA upptäcktes av de observanta bröderna Lundmark den 1 juni 1972. Det var ett föräldrapar med fem ungar på ett hygge i S. Malmö. Stig Wester följde med ut och lyckades ringmärka de fem stora ungarna, då den sydligaste häckningen i Sverige! En av ungarna återfanns skjuten i Murmansk, Sovjet, den 13 okt. 1974. Se Fåglar i Östra Småland nr. 1/2012.

HÄRFÅGEL. Då som nu sporadisk, exempelvis 1 ex. den 6 maj 1983 i Gunnebo, Bertil Björkvik, 2 ex. i Måsebo den 26 maj 1984, Lars Hall, 1 ex. St. Askö den 5 maj 1989 enl. Västerviks Tidningen.

BACKSVALA. Större kolonier vid inventering 1989 i Hälgsjö med 100 bohål, Jenny 130 bohål, Helgenäs och Hulta grustäcker och några mindre kolonier vid exempelvis Hjorten, Dalhem och Ukna. Bättre förr alltså! Riksinventeringsart Birdlife, 2020-2021.

SVART RÖDSTJÄRT häckning i holk Bangatan, Västervik och sjungande vid Tändsticksfabriken 1985-1986.

SKÄGGMES enl. Magnus Kasselstrand 1975, min första uppgift är den 10 okt. 1976 i Uknö, Göran Lundmark.

ROSENFINK började komma på allvar på 1970-talet, 1 ex. sjungande Västerviks gymnasium den 26 juni 1974, Segersgårde den 22 maj 1977.

TALLBIT rapporter från bl.a Ukna med fem ex. och Gagern med åtta ex. den 4 dec. 1979, betydligt färre än 2019 alltså.

ORTOLANSPARV. 1 ex. sjungande Uknö den 23 maj 1976. Jag spelade in 2 sjungande i Hermanstorp både 1982 och 1983 i slutet av maj. Jag spelade in vid Brostugan, Uknö den 2 juni 1983 och Stig Wester och jag observerade en i Gagersrum den 6 maj 1983. Senare år hittar jag ingen notering. Bättre förr!

Slutligen ett par märkliga tomtarter från 1985, SKÄRFLÄCKA och HALSBANDSFLUGSNAPPARE.

Bo Lewander